

DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2012. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: 5. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Test se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

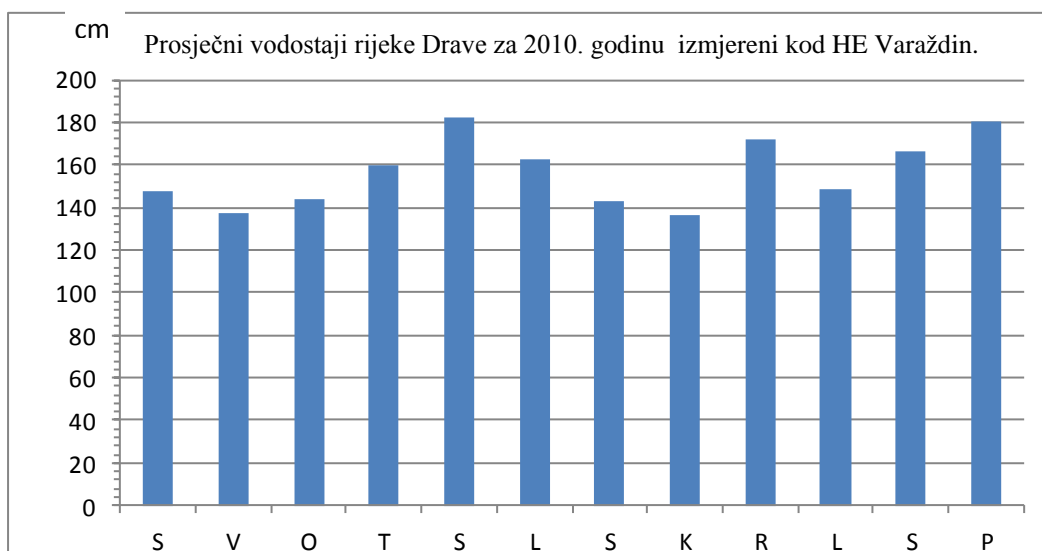
Pri rješavanju testa treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnoga slova geografskih imena. Geografska imena čije je podrijetlo iz drugih (stranih) jezika moraju biti napisana u izvornom obliku (transkribirana na latinicu), npr. New York, Stuttgart, Loire...

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima (osim u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo).

Za vrijeme testiranja ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio testa.

Potpuno ispravno riješeni zadaci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako u njima nije bilo korekcije odgovora. Netočno riješeni zadaci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova ne vrednuju se.

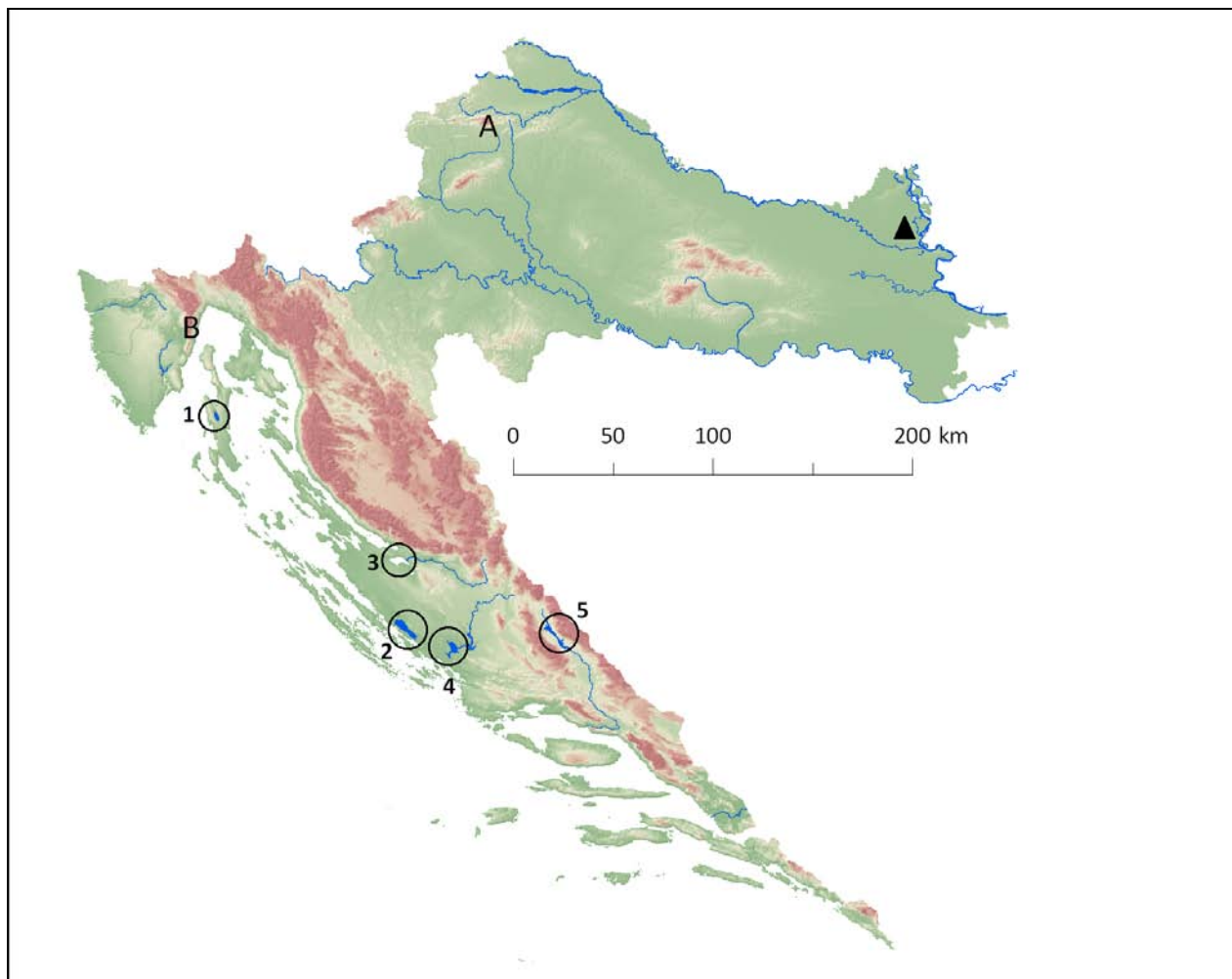
PRVA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG DIJAGRAMA

U SLJEDEĆIH ŠEST ZADATAKA DOPUNI REČENICE.

- 3 1. Rijeka Drava ima najviši vodostaj u mjesecu _____ (slovima upiši ime mjeseca) i on iznosi _____. Razlog tome su obilne kiše i _____.
- 2 2. Najniži vodostaj od klimatski proljetnih mjeseci ima mjesec _____ (upiši slovima), a godišnje doba s prosječno najnižim vodostajem je _____.
- 2 3. Udubljenja na kopnu niža od razine mora nazivamo _____. Takvo udubljenje u kojem je razina vode oko 400 metara niža od razine susjednog mora je _____ (upiši ime).
- 2 4. U toplom dijelu godine za vedrih noći hlađenjem zraka pri tlu iz vodene pare nastaje _____, a u jako hladnim zimskim danima iz vodene pare pri tlu nastaje _____.
- 2 5. Naprava za mjerenje količine padalina naziva se _____. Tijekom jednog kišnog dana palo je 20 mm kiše. Izračunaj koliko je litara kiše palo tog dana na vrt površine 15 m².
- Prostor za računanje
- Na vrt je palo _____ litara kiše.
- 2 6. Od neobnovljivih izvora energije, danas se na svijetu najviše koristi _____, a od obnovljivih _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE HRVATSKE.

2		7. Podebljaj rijeku Dravu cijelom dužinom njezinog toka prikazanog na karti. Ona pripada porječju _____.
2		8. Slovom X prekriži na karti rijeku koja je njezina lijeva pritoka.
Ime te rijeke je _____.
2		9. Na karti je slovom _____ obilježena gora čije je ime _____, a slovom _____ planina čije je ime _____.
2		10. Ime najvećeg prirodnog jezera u Hrvatskoj je _____, a na karti je označeno kružićem i brojem _____. Ime umjetnog jezera označenog na karti kružićem i brojem 5 je _____, a nalazi se na rijeci _____.
1		11. Trokutićem (▲) je na karti obilježeno močvarno područje, a njegov je dio ujedno i park prirode.
Ime močvarnog područja je _____.

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA I KARTE SVIJETA

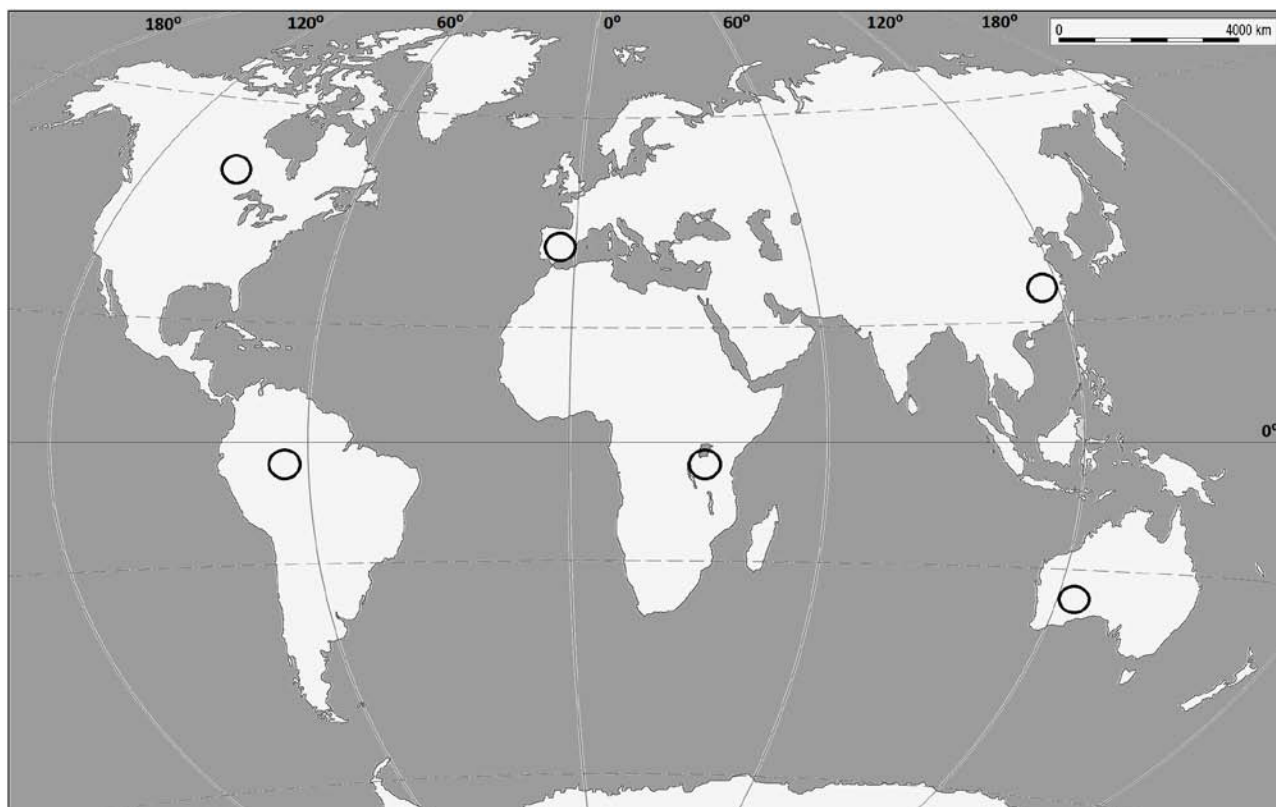
3

12. Na prvu crtu ispod svake fotografije upiši naziv vegetacije koju fotografija prikazuje, a na drugu crtu upiši naziv tipa klime za koju je ta vegetacija karakteristična.

2

13. Na priloženoj karti upiši slovo **A** u kružić koji predstavlja prostor u kojem je mogla biti snimljena prva fotografija i slovo **B** u kružić koji predstavlja prostor u kojem je mogla biti snimljena druga fotografija iz prethodnog zadatka.

3

14. Polazna luka broda je otok St. Paul smješten 40° južno od ekvatora i 80° istočno od početnog meridijana. Odredište mu je otočje Cook koje se nalazi 110° istočnije i 30° sjevernije od St. Paula. Otočje Cook nalazi se na _____ $^\circ$ _____ $^\circ$ od ekvatora i _____ $^\circ$ _____ $^\circ$ od početnog meridijana (strane svijeta ne upisuj kraticama) u _____ toplinskom pojasu.
- Brod je putovanje završio u _____ oceanu.

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ KLIMATSKOG DIJAGRAMA.

2

15. Srednja mjesečna temperatura zraka najhladnijeg mjeseca iznosi _____.

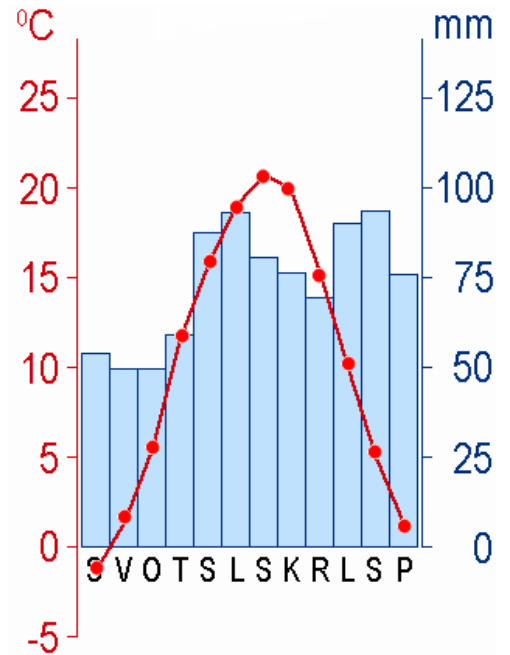
Najvišu mjesečnu količinu padalina u hladnoj polovici godine ima mjesec _____ (slovima upiši ime mjeseca).

2

16. Klimatski dijagram prikazuje _____ klimu,

koja pripada skupini _____ klima.

Prirodnu vegetaciju čine _____ šume, a u sušnijim krajevima trave koje nazivamo _____.

U SVAKOM OD SLJEDEĆIH PET ZADATKA DOPUNI REČENICE I U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA ZAOKRUŽI ONAJ POJAM KOJI JE TOČAN.

2

17. Najdublje jezero na svijetu je _____, a prema postanku je **ledenjačko / tektonsko**.

2

18. Najniži sloj Zemljinog zračnog omotača nazivamo _____. Debljina tog sloja veća je na **ekvatoru / polovima**.

2

19. Politička karta Afrike izrađena u mjerilu 1 : 45 000 000, prema mjerilu pripada skupini _____ karata, a prema sadržaju **tematskim / općim** kartama.

2

20. U skupinu tropskih klima ubrajaju se prašumska i _____ klima. Zajedničko obilježje im je **obilne padaline / visoke temperature** tijekom cijele godine.

2

21. Godišnje kruženje Zemlje oko Sunca nazivamo _____, a njezina posljedica je **nejednako trajanje dana i noći / izmjena dana i noći**.

U SVAKOM OD SLJEDEĆA DVA ZADATKA U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.

2	
---	--

22. Na površini Zemlje koja iznosi 510 000 000 km² mora zapremaju 361 000 000 km². Sva mora zajednički povezana u jednu cjelinu nazivamo **ocean / svjetsko** more. Voda je neravnomjerno raspoređena na Zemlji, a od njezine ukupne površine veći udio nalazi se na južnoj polutki gdje zauzima **61% / 91%** površine. Mora koja se nalaze između dvaju ili više kontinenata nazivamo **rubna / sredozemna** mora. Primjer takvog mora je **Jadransko / Karipsko** more.

2	
---	--

23. Ako uspoređujemo dva grada koja se nalaze na istoj paraleli, onaj grad koji se nalazi na obali ljeti će imati **višu / nižu** srednju dnevnu temperaturu zraka, od grada koji se nalazi u unutrašnjosti kontinenta, a koji će zimi imati **višu / nižu** srednju dnevnu temperaturu. Obala uz koju teče hladna morska struja bit će **sušnija / vlažnija** u odnosu na obalu uz koju teče topla morska struja. Na smjer morskih struja najveći utjecaj imaju **dubine mora / stalni vjetrovi**.

U SVAKOM OD SLJEDEĆA DVA ZADATKA JEDAN JE ODGOVOR TOČAN. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.

1	
---	--

24. Na koji od navedenih datuma na sjevernoj polutki Sunce gotovo uvijek zalazi točno na zapadu?

- a) 21. ožujka b) 21. lipnja c) 21. rujna d) 21. prosinca

1	
---	--

25. Koliko je prosječno soli otopljeno u 2 kilograma vode Jadranskog mora?

- a) 70 grama b) 76 grama c) 700 grama d) 760 grama

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA.

1	
---	--

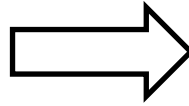
26. Svi reljefni oblici prikazani na fotografijama svojstveni su _____ reljefu.

2	
---	--

27. Na crtu ispod fotografije upiši jedan od odgovarajućih reljefnih oblika: kamenice, sige, škrape, ponikve.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ PRILOŽENI CRTEŽ.

2	
---	--

28. Zemlja se nalazi u ovom položaju u odnosu na Sunce na dan _____ (upiši datum), a sunčeve zrake padaju okomito na _____ (upiši ime paralele).

2	
---	--

29. U Hrvatskoj tada započinje _____ (upiši godišnje doba), a polarni dan će tada biti na _____ (upiši ime paralele).

3	
---	--

30. Uski pojas koji odvaja osvijetljeni od neosvijetljenog dijela Zemlje nazivamo _____. Tijekom jednog dana taj pojas prelazimo _____ puta (upiši koliko puta). Na priloženoj skici spoji crtom ona dva crvena kružića koja predstavljaju taj pojas.

1	
---	--

31. Znakom **X** prekriži crvenu točku na sjevernoj polutki koja se nalazi na mjestu koje ne sudjeluje u rotaciji.

U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI DESNI STUPAC S LIJEVIM UPISIVANJEM PRIPADAJUĆEG SLOVA NA CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOM STUPCU. PAZI, TRI SU POJMA U DESNOM STUPCU VIŠAK.

3	
---	--

32. Dijelove vulkana poveži s odgovarajućim opisima.

_____ povezuje rastaljenu unutrašnjost Zemlje s mjestom njenog izlaska na površinu

_____ rastaljena masa koja se giba iz unutrašnjosti prema površini Zemlje

_____ uzvišenje koje je nastalo od izbačenog vulkanskog materijala

A) erupcija

B) kanal

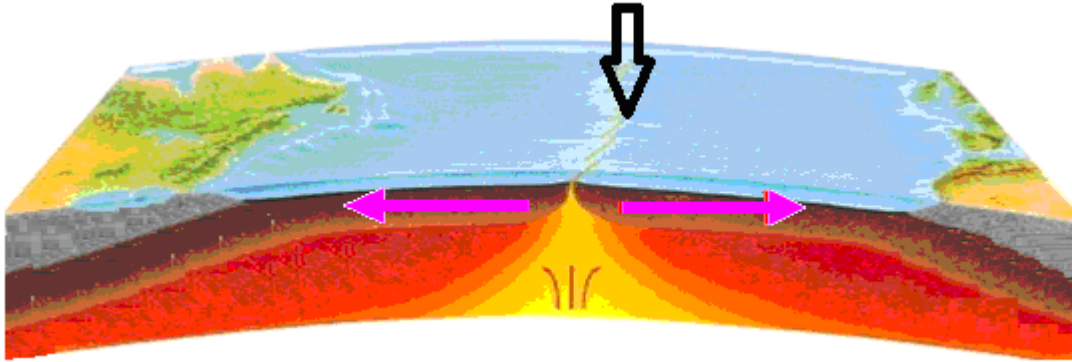
C) lava

D) magma

E) krater

F) vulkanski stožac

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI POMOĆU CRTEŽA GIBANJA LITOSFERNIH PLOČA

2

33. Na prikazu je ljubičastim vodoravnim (horizontalnim) strelicama označeno _____ (upiši gibanje) litosfernih ploča.

Okomita strelica prikazuje uzvišenje koje je nastalo kao posljedica tog gibanja, a naziva se _____.

1

34. Na prikazu zaokruži onu ljubičastu strelicu koja prikazuje smjer kretanja Euroazijske litosferne ploče.

U TEKSTU KOJI OPISUJE PLANETE SUNČEVOG SUSTAVA TRI SU POGREŠNE RIJEČI. ZAOKRUŽI U TEKSTU POGREŠNE RIJEČI, ISPIŠI IH U PRVI STUPAC TABLICE, A UZ NJIH U DRUGI STUPAC UPIŠI ISPRAVNE RIJEČI.

3

35. Sunčev sustav dio je galaksije Mliječna staza koji se sastoji od zvijezde Sunca i svemirskih tijela koja oko njega kruže. Unutrašnji planeti su manji i plinovite građe, dok su vanjski planeti mnogo većeg promjera i brže rotacije. Zemlji je promjerom najbližiji planet Venera koji se u narodu često spominje kao zvijezda Danica. Najudaljeniji planet od Sunca koji je ujedno i najhladniji je Uran. Najizraženije prstene ima planet Saturn koji je treći po veličini.

POGREŠNA RIJEČ	ISPRAVNA RIJEČ